

Motion till riksdagen 2010/11:Fö215

av Kew Nordqvist m.fl. (MP)

Sveriges livsmedelsförsörjning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning om långsiktig beredskap för Sveriges livsmedelsförsörjning vid t.ex. mycket höga oljepriser.

Motivering

Vårt begränsade klot ska föda en allt större befolkning. Situationen för världens jordbruk präglas av ett tilltagande beroende av ändlig fossil energi, framförallt till framställning av handelsgödselkväve. Jordens förråd av fosfor är också begränsade.

Dagligen tas prima jordbruksmark ur produktion till växande städer och vägbyggen. Brist på vatten till bevattning och risk för försaltning begränsar också produktionen. Som om inte det vore nog, drabbas stora arealer jordbruksmark av ett allt häftigare och nyckfullare väder. Det räcker att peka på översvämningarna i Pakistan och torkan i Ryssland senaste halvåret.

Att förlita sig på att Sverige då ska täcka sitt behov av livsmedel genom import är riskabelt.

Jordbruksverket har i en framtidsstudie tittat på fem olika scenarion för utvecklingen till 2020 (Jordbruksverkets Rapport 2007:7). Det scenario som är av mest relevans här utgår ifrån ett oljepris på \$100/fat 2020. Det bedöms få konsekvenser dels för kostnaderna för insatsvaror, dels för efterfrågan på bioenergi. Scenariot är rätt översiktligt beskrivet och det framgår inte vilka eventuella övriga miljörestriktioner som kan ha beaktats. Alla scenarion räknar med negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Positiva miljöeffekter uppnås till följd av att produktiviteten ökar och mark tas ur produktion.

Antagandet om oljepriset stämmer med den senaste prognosen från IEA (International Energy Agency). Det engelska Energy Research Centre gav

Fel! Okänt namn på

hösten 2009 ut en rapport som bedömde att världen kan nå en "oljetopp" 2030. Det framstår därför som rimligt att närmare studera konsekvenserna av en betydligt kraftigare reduktion av fossilenergianvändning för jordbruksproduktion och livsmedelsförsörjning.

Det väcker frågan om det finns anledning för Sverige att ha en politik för livsmedelsförsörjning för egen del. En sådan politik skulle kunna utmyнна i ett mål i termer av att Sverige har förmåga att på lång sikt tillgodose landets näringsbehov med inhemsk produktion i en situation där oljepriset har stigit mycket kraftigt och där hänsyn tas till andra miljörestriktioner. Det kan också behövas åtgärder på kort och lång sikt för att klara ett sådant mål. Vad behövs för att bevara handlingsfrihet för att vid behov klara livsmedelsförsörjningen där jordbruket anpassas till restriktioner som inte råder i dag?

Centralt är alltså att bevara handlingsfriheten, och att undvika irreversibla hinder mot en handlingsfrihet.

Tidigare beredskapsmål har tagit hänsyn till att dåvarande konsumtionsmönstren kunde ändras i ett krisläge. En övergång till en diet med mer vegetabilier och mindre animalier bedömdes rentav vara positiv ur folkhälsoperspektiv. Därför fastställdes målet i termer av andelar av dåvarande energikonsumtion. Sverige skulle då upprätthålla en produktion som motsvarade en viss andel av kaloriförbrukningen.

Ett scenario med ett högt oljepris behöver inte innebära ett avbrott i internationell handel. Däremot kan det finnas mer konkurrens om livsmedel som erbjuds. Transporterna kan beräknas bli dyrare. Kraftigt ökade jordbrukspriser kan beräknas öka konkurrens om råvaran. I ett sådant scenario finns goda exportmöjligheter.

Vi anser att det behövs en utredning om livsmedelssäkerhet och livsmedelsförsörjningen i ett långsiktigt perspektiv. Utredningen bör överväga ifall Sverige behöver ett långsiktigt mål för livsmedelsförsörjningen, för att ha beredskap för att klara livsmedelsförsörjningen i ett läge med låg eller ingen användning av fossil energi i jordbruket, beroende på höga oljepriser eller klimatpolitikens utveckling. Utredningen bör även överväga vilka åtgärder som i så fall kan behövas på kort och längre sikt.

Stockholm den 23 oktober 2010

Kew Nordqvist (MP)

Åsa Romson (MP)

Tina Ehn (MP)